

Abecedari de la participació cultural a Catalunya

Publicat per [Interacció](#) [1] el 23/05/2018 - 10:35 | Última modificació: 06/06/2018 - 17:33

La participació cultural
a Catalunya
2013-2016

Consorci
de Catalunya

Co NCA

[Antonio Ariño](#) [2] i [Ramón Llopis Goig](#) [3] | [CoNCA](#) [4]

Com accedim els catalans a la cultura? Aquesta és la gran pregunta que ha impulsat el **nou informe** del [CoNCA](#) [5], “La participació cultural a Catalunya 2013-2016”. Una de les missions del consell és justament encarregar [estudis](#) [4] per radiografiar la **situació de la cultura** a Catalunya, tal com recordava a la presentació el president de l'organisme, [Carles Duarte](#) [6]. I és que per tal d'establir polítiques culturals efectives és imprescindible fer una **diagnosi** acurada del context. L'informe el va presentar un dels autors, el sociòleg [Antonio Ariño](#) [7], el passat 17 de maig a l'Auditori del [MACBA](#) [8].

Assistència massiva a la Nit dels Museus. Imatge: Europa Press

D'entrada, Ariño va destacar que l'enquesta del 2016 **havia millorat** respecte la d'anys anteriors gràcies a la incorporació de preguntes sobre la percepció de la cultura. Val a dir que des del Departament de Cultura fa temps que s'encarreguen investigacions d'aquesta mena i per tant les dades es poden analitzar en contrast amb les d'altres anys. Tot seguit, el [professor](#) [9] de la Universitat de València va establir el **marc conceptual** del projecte amb una afirmació contundent: **no existeix la incultura**, sinó altres formes de cultura. Al mateix temps, participació cultural s'entén en un **sentit ampli** que "comporta assistència i recepció, actuació i producció i interacció". De fet, l'informe parteix de la idea que la cultura es produeix en les sinergies entre dues dinàmiques sociològiques: la **diversitat** i la **desigualtat**.

A partir d'aquí, l'estudi ofereix una enorme quantitat de **dades i anàlisis** de les quals es poden extreure multitud de conclusions. A la presentació, Ariño va detallar els factors que permeten que la cultura "aixequi el vol". A grans trets, va assenyalar la **demografia** (edat, sexe, moment vital, origen, etc.), l'**economia**, el **nivell educatiu**, els **equipaments** i el **temps lliure**. Aquests són els elements a partir dels quals entendre la participació. Una primera conclusió de l'informe és la **difusió de la majoria de pràctiques culturals**. La taula següent mostra com en totes les categories (menys "veure la televisió") ha disminuït la gent que no les ha realitzades mai.

Taula 2. Pràctiques culturals amb indicació de la població que mai les ha realitzat, en percentatge

	2013	2016	Diferència
Llegir diaris	61	50,5	10,5
Llegir revistes	59	37	22
Llegir llibres	41	37	4
Anar a biblioteques	71	56	15
Escoltar la ràdio	44	33	11
Veure la televisió	11	13	-2
Cinema en sala	65	49	16
Escoltar música	12	--	--
Escoltar música aïr	--	22	--
Anar a concerts	70	60	10
Anar a festivals	--	70	--
Arts escèniques	74	69	5
Visites en general	71	51,5	19,5
Internet 30 dies	72	17	55
Internet aïr	14	7	7
Associacions culturals	85,3	85,6	-0,3

Font: *Baròmetre de la Comunicació i la Cultura* del 2013 i Enquesta de participació cultural 2016.

Per tant, és mentida que la gent participa menys en la cultura. L'origen d'aquesta percepció social és la **disminució de les freqüències**; per exemple, qui abans anava un cop al mes al teatre ara hi va cada tres. D'aquesta manera, segueixen **augmentant els percentatges d'espòradics** (freqüència baixa de participació) i en alguns casos disminueixen els intensius, addictes o assidus (moltes hores i molta freqüència). En general, tal com

afirma l'estudi, "el nombre d'hores que dediquen els assidus a una pràctica descendeix perquè **l'oferta d'activitats augmenta** i el mateix temps diari disponible s'ha de distribuir entre més propostes atractives". D'altra banda es destaca també que només un 18,8% dels enquestats té un règim d'**omnivoritat cultural** [10]. És per aquest motiu que es planteja la necessitat d'analitzar també el rebuig cultural, perquè tal com va dir Ariño " sovint ens defineix més allò que ens desagrada que el que ens agrada".

Una altra de les conclusions és que la participació cultural ha migrat a **internet**, que s'ha convertit en "l'espai relacional dels éssers humans", sobretot en els **sectors més joves**. Les **quatre pràctiques més esteses** que ha detectat l'estudi són "veure la televisió i continguts audiovisuals mitjançant diversos suports o dispositius, escoltar música, connectar-se a internet i anar al cinema". Malgrat que la **televisió** segueix sent força universal, comença a **minvar entre la gent jove**. De fet, s'observen diferències culturals importants entre la franja de 14 a 30 anys i els majors de 30, sobretot a causa de l'ús de les xarxes socials. Aquesta diferenciació s'anomena "**societat d'edats**". A més a més, la **crisi** ha impulsat una economia cultural de la **gratuitat**, sobretot en el consum de música. Tot i això, el motiu principal per no realitzar una activitat és normalment la **manca de temps**, tal com mostra la taula següent:

Taula 3. Motius per no realitzar les pràctiques culturals, en percentatge (2016)

	Preu	Manca de temps	Manca d'interès
Lectura de llibres	13	57	29
Anar al cinema	48	43	16
Escolta de música	10,5	51,5	23
Anar a concerts	42	42	28
Arts escèniques	37	38	35
Visites en general	26	45	33
Videojocs	2	10	54

Font: Enquesta de participació cultural 2016.

En la conferència, Ariño també va posar èmfasi en les conclusions sobre les **percepcions de la cultura**. A través d'unes preguntes específiques l'estudi ha pogut determinar que avui en dia es veu la cultura com una **via de desconexió** del dia a dia i no tan com una font d'enriquiment personal, sobretot entre la població jove. De la mateixa manera, s'associa el concepte "cultura" amb dues pràctiques concretes, la **visita de museus** i els **concerts de música clàssica**; la resta es perceben com a oci o cultura, indistintament, o només oci, com en el cas dels videojocs. D'altra banda, Ariño va destacar que tenim una **bona distribució d'equipaments al territori però que no els sabem dinamitzar**.

A tall de conclusió, el final de la presentació va portar a col·lació l'arrel de les desigualtats en la participació cultural: el nivell educatiu. Per aquest motiu Ariño, responent les preguntes dels assistents, va reivindicar la necessitat que cultura i educació siguin un tot. És a dir, les **polítiques culturals i les educatives han d'anar de la mà**. Al mateix temps va reconèixer que l'estudi era imperfecte perquè no havia sabut plasmar les pràctiques culturals de la població amb menys nivell educatiu i de classe baixa. En aquest sentit, va concloure que calia seguir investigant.

De moment hem d'esperar que els resultats d'aquest informe es tradueixin en mesures efectives a curt, mig i llarg termini. Si després de la tempesta ve la calma, després de l'informe ha de venir la política, la de veritat, la de les solucions. Tan de bo no hàgim d'esperar massa.

Per a més informació, podeu consultar el document:

PDF (cat) [La participació cultural a Catalunya 2013-2016 \(informe complet\)](#) [11] | [La participació cultural a Catalunya 2013-2016 \(reflexions finals\)](#) [12]

PDF (cast) [La participación cultural en Cataluña 2013-2016 \(informe completo\)](#) [13] | [La participación cultural en Cataluña 2013-2016 \(reflexiones finales\)](#) [14]

HTML [La participació cultural a Catalunya 2013-2016](#) [15]

[Inicieu sessió](#) [16] o [registreu-vos](#) [17] per enviar comentaris

Etiquetes: Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (Catalunya)

Etiquetes: informes CoNCA

Etiquetes: participació

Etiquetes: transformació digital

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: pràctiques culturals

Etiquetes: Catalunya

Etiquetes: museus

- [18]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/participacio-cultural-catalunya>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=au:%22Ari%C3%B1o%20Villarroya,%20Antonio%22>

[3] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=au:%22Llopi%C3%A9%20Goig,%20Ram%C3%B3n%22>

[4] [http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=pb:CONCA,](http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?q=pb:CONCA)

[5] <http://conca.gencat.cat/ca/inici>

[6] https://ca.wikipedia.org/wiki/Carles_Duarte_i_Montserrat

[7] <https://interaccio.diba.cat/members/arinoa>

[8] <https://www.macba.cat/>

[9] <http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=au&q=Ari%C3%B1o>

[10] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/revolucio-sociocultural>

[11] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/ic13_participacio_cultural_cat.pdf

[12] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/ic13_reflexions_cat.pdf

[13] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/ic13_participacio_cultural_cas.pdf

[14] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/ic13_reflexions_cas.pdf

[15] http://conca.gencat.cat/ca/detall/publicacio/pub_participacio_cultural_catalunya

[16] <https://interaccio.diba.cat/>

[17] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[18] <https://interaccio.diba.cat/node/7602>